

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KOZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium promotiva, id equidem probamus libenter. (Az általalok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseltük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 2-szer: Szerdán este és szombaton este. Kétfelét nem adnak vissza.	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sákesfejérvár, est.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő: NÉMETH ÖDÖN.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 5 frt — kr. Félévre . . . 2 frt 50 kr. Negyedévre . . . 1 frt 25 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyitási sorozatát 30 kr. Többzáró hirdetésekért engedély
--	--	--	--	--

Az istentagadók.

(N.) Azt hittük, a várnai gyűlésen dühöngött a legfékeveszettebben a liberalizmus s hittük, hogy az alkotmányos hatalommal rutabul visszaelni — mint ott történt — már nem lehet. Tévedtünk! Szécsényben olyan gyalázatos dolgok történtek, a minőkre a legvadabb liberálisokat sem tartottuk képeseknek. Megtörtént ott a polgári jogoknak, oly durva eltiprása, a minőre csak a forradalmi hangulattal szaturált emberek képesek. Nincs kétség benne, nyomorúsága érzetében a kormány erőszakkal készül megvédeni hatalmát. A kiadott jelszó bejárta az országot s a porozlók megkezdtek alávaló működésüket: csendőrszuronyal akadályozzák meg a népet polgári jogainak gyakorlásában.

A szécsényi néppárti gyűlés azonban nem csak nekünk, de az egész országnak is nagy tanulságul szolgált. Megtanulhatta abból mindenki, hogy a jelenlegi kormányt és rendszerét közös erővel meg kell semmisíteni, mert a melyik kormány egyszer elkozza törvényes jogainkat, megfogja tenni másodsor és többször, valahányszor szüksége lesz rá. Megtanulhattuk, hogy ebből a kormányból kihalt az alkotmányos érzék s akkor pedig közveszélyes, mert ma a néppárttal szemben erőszakoskodik, holnap pedig ha más párt fenyegeti hatalmát, az ellen alkalmazza az erőszakot. Jó lesz ezt fontolóra venni mindenkinek, a ki mint önálló, szabad polgár akar élni e hazában, mert a történelemből tudhatjuk jól, hogy népjogokat soha sem kobozták el egyszerre, hanem részletekben. Vigyázzon mindenki, a ki azonosítja magát a kormányval, nehogy ezzel a kétélű karddal önmagát sebesítse meg. Ovakodjék segíteni e kormányt törekvésében mindenki, hacsak nem szabadkőműves. Térjen észre minden liberális, a kit a jelszavakkal alámitottak; térjen észre s ne tolja tovább a kormány szekerét, hacsak nem szabadkőműves vagy zsidó. Mert a kormány működését, mint a leplelések is igazolták a szabadkőművesek irányítják, kiknek pedig tulnyomó része zsidó.

Akinek családja van s a ki istent hívő; legyen éber s legyen óvatos, nehogy mig üzi a liberális frázisokat belezuhanjon a szabadkőműves pocsoltyába s hazug szövetségesei ellopják legdrágább kincseit, hitét és erkölcsét.

Mert szomorú időköt élünk. A szabadkőművesek egymás támogatásával kezükbe kerítették Magyarországon a hatalmat, s most elakarják tiporni a vllásos polgárokat, kik nem veszik igénybe a vallástal-nságról szóló törvényeket és megakarják védeni egyházuk jogait. Rut erőszakkal támadnak reánk, mert a vallásos nép felismerte a báránybőrbe bujt farkasokat, felismerte a liberalizmus czege alatt a keresztény ellenes törekvésű szabadkőműveseket. Azok, a kik egyéni szabadság kiterjesztését régi hangoztatják, amint saját érdekeik megvédéséről van szó nem átalják a legrutabb erőszakkal elkobozni az egyéni szabadság minden jogait.

De remény éled a szomorúságban, a vallásos érzés arany sugarára bevilágít a honfű homályába. Hittük egész lelkesedésével tekintünk a jövő felé, mely egyházunknak visszaszerzendi régi fényét s magasztos hatalmát a lelkek fölött és visszaszerzendi a nemzet millióinak polgárjogát, melyet a hatalom zsarnokai elaroltak. Tudunk mi rosszabb időről is, emlékszünk a római caesárok kegyetlenkedésére s a félhold uralmára. Hatalmuk nagy volt, kegyetlenkedésükben nem ismertek határt. De a kereszténység, egyházunk sziklavára megállt szilárdan e harcok közepett. A cirkus porondján széttepett martírok, s a rabságba hurcolt ezreknek toháza felszált az égbe, a honolt a bőke derült sugará ragyogott a földre le, b világitott a szívek rejtekébe, naggyá, erőssé téve anyaszentegyházunkat. És lehetett volna még nagyobb az erőszak, milliók ártatlan vérét onthatták volna ki a földre; rabszolgálcenzra fűzhatték volna az egész világot: az emberi ész munkája megsemmisült volna, de nem enyészhetett volna akkor sem el az isteni ige.

Ez a mi várunk, ez a mi erősségünk! Isten adta, hogy higgyünk s Isten meg fog védelmezni a gonoszoktól.

És a kik ott Szécsényben erkölcsi züllöttségükben, durva erőszakkal akarták elnyomni a vallásos hit jogaiért küzdő népet, nézzenek vissza a múltba, s okuljanak a történelem nagy tanúságain. A mikor rémülten látják hihetetlen gyors terjedését pártunknak, ne feledjék el, hogy hasztalan törnek ellenünk zsandár szuronyal, jogtiprással, a jövő a miénk, mert Isten van velünk a küzdelmeinkben!

Báró Fiáth Miklósról.

Az a nyílt levél, melyet a „Jön a sáska“ című röpirat miatt báró F i á t h Miklós főispánhoz intéztünk, az egész országban nagy feltűnést keltett. És hogy milyen nagy érdeklődéssel várja mindenki a főispán választát, az kitűnik az alábbi sorokból is, a melyben a főispánnak egy régi ismerőse szólal meg.

A negyvenes éveken egy fiatal nagyuri pár költözött a Balaton melletti kies fekvésű Vörös-Berénybe, a jezsuiták volt tágas kastélyába. Az uraság bérbe vette a vallásos tanulmányi alap vörös-berényi uradalmát, mely keze alatt szépen virágozott.

A családfán is egyik bimbó a másik után gyors egymásutánban felelt; négy leány és két fiú rózás arca tette boldogság tanyájává a felszentelt falakat.

A később bárói rangra emelt család legékebb vonása volt az isteni félelem és a jótékonyosság. Az uraság és neje egész udvarukkal minden vasárnap és ünnepnapokon első voltak a templomban, s róluk a buzgóság átszármazott a népre is.

A mint a gyermekek növekedte, a szerint vonultak be a bárók udvarába a jeles nevelők és nevelők: az angol és francia kisaszszonyok, zongora-mester, német nyelv-mester, orvos és a helybeli plébános, mint hittanár; mindezek fölött, mint a gyermekek védő angyala, állott a már étesebb Julie kisasszony.

Mivel a szülők maguk is a legmagasabb nevelésben részesültek, gyermekeik nevelése is a legnagyobb színvonalon állott, melyek alapja a vallás és keresztény erények voltak.

Sohasem feledem el a karácsony estétet melyeket nagy fényvel ünnepelt meg a család.

Fényes betlehemi istálló lett építve, a pásztorok, három királyok pompás öltözetben, iskolás gyermekek voltak, a pásztor játék és a három királyok hódolata a leghivebben lett előadva, három óriási karácsonyfa lett felállítva és ragyogó fénybe árasztva. Egy a család számára, egy az udvar számára, egy a legnagyobb iskolás gyermekek számára.

Karácson estéjén külön ünnepély is volt rendezve: az iskolás gyermekek a nagy refektoriumban egyik karácsony estén előadták a világ teremtésének történetét, a paradicsom kertben első szüleinek történetét, máskor Kain és Abel áldozatát, ismét mások az egyiptomi József történetét stb. egészen élethiven. Mindezekben részt vettek, még pedig tevékeny részt, természetesen, a báró gyermekei is.

Mindezekből is látható, hogy a gyermekek nevelése szigoruan vallásos volt.

Történt egyszer, hogy egyik fiú valami engedetlen szót ejtett ki édesanyja előtt, ezért példásan akarta megbüntetni: a komornyik a fiút ölébe fogta, a tanítónak pedig egy pálczával néhány nyhe érintést kellett a fura mérni. A bárónó remegő anyai szeretettel sugta a tantónak: „nur gescheit!“ a mi igen nehezére

esett a fiúnak és azt mondta a tanítónak: „Meggánja, hogy a bárót megütötted!” mire a tanító felelte: „En nem a bárót ütöttem meg, hanem a rozsfut.”

Ez a fia Fiáth Miklós báró volt. Fejérvármegye mai főispánja s egyéb érdemei között — a „Jön a sáska” liberális főmérvény legelső protektora.

Hová párolgott el belőle a vallásos nevelés, hogy most családi tradíciói ellenére az egyház ellen tör a nyomorult álliberalizmus szolgálatában? Nem vérzik-e jó édesanyja szive ezek láttára!

Ime, ismét itt a tanító a pálczával, de most nem üt vele, csak mutatja.

BELFÖLD.

— **Jön a sáska.** Az egész vidéki néppárti sajtót az a leleplezés foglalkoztatja, mely köztudomásra hozta a hírhedt röpirat szerzőjének nevét. A legtöbb lap igen élesen támadja e miatt Fiáth Miklós báró főispánt. A „Szombathelyi Ujság” legutóbbi száma a következő megjegyzések kíséretében közli egész terjedelmében Fiáth báró főispánhoz intézett nyílt levelünket:

„Egy „jó katolikus” a sok közül. Fiáth Miklós báró, Fejérvármegye és Székesfejérvár liberális főispánjához a „Fejérvármegyei Napló” az alább egész terjedelmében közölt nyílt levelet intézi abból az alkalomból, hogy a „Jön a sáska” című szennyes gunyirat szerzőjeül Sztójánovich Jenő a „Székesfejérvári és Vidéke” kormánypárti sajtó takarékos szerkesztője, bemutatkozott.

Nagyon inoghat az a főispáni szék Fiáth ur alatt, midőn az ő koronázó város főispánja ily nyomorult pamflettel akarja kifoltozni népszerűtlenné vált uralmát.

Régi dolog, hogy a kath. egyház legnagyobb veszedelmét a Fiáth-féle urak képezik, akik mellükre verve vallják magokat a katolicizmus igaz hívének, papi nevelőt tartanak, talán meg is gyónnak neki; de a hatalom megtartásáért az ördöggel is képesek szövetekezni.

TÁRCA.

Deák-csiny.

— A „Fejérvármegyei Napló” eredeti tárcaja —

Mindnyájan kacagtak előre a tréfán, mikor beeresztették azt a reszkető kis fenevadat a katedra fiókjába. Az Erdős (Gábor) leeresztette a felfeszített katedra lapját a fiókra és az egér be volt zárva, oda az osztálykönyv mellé.

Az egész osztály ujongott! Hogy fog majd a régóta gyűlölt Vaskos professzor dühöngni, ha megtalálja az egeret. Keresni fogja, hogy ki tette, kutatni fogja a bűnöst. De hiszen kutathatja azt, nincs itt az egész osztályban senki, a kitől megtudhatná. Aztán mindenki segédkezett és a ki nem tett semmit, az is csak azt sajnálja, hogy nem segédkezhetett.

Az ablaknál egy szöke 16—17 éves diák állott s úgy látszott, hogy nem tetszik neki ez a tréfa. Oda szolt a társainak:

— Ez még sem lesz jó fiúk! Vaskos tanár ur már öreg ember, nem illik vele ilyen éretlen tréfát elkövetni. Azért mert szigorú ember, nem szabad megfélemlíteni a tartozó tiszteletéről.

Az egész osztály összenézett. Ennek a komoly szöke fiúnak úgy látszott volt némi tekintélye társai előtt. Csak Erdős Gábort futotta el a méreg.

— Talán bizony te akarod védelmedbe venni Vaskost? — Hiszen van is miért, nagyon szeret téged! — Ez guny volt, mert az öreg Vaskos matezis tanár ki nem állhatta Jáni Bélát, ezt a szöke diákot, a ki sokkal jobban

Minél silányabb a tehetség, annál nagyobb szűksége van a szolgai megalázkodásra.

Fiáth báró arról tudva van, hogy a puskaport nem találta fel s ezért liberális haszrafekvéssel kell leszozolni az ötezer forintos főispáni javadalmazást.

Nagy vakmerőség kell ahhoz, hogy Fiáth főispán Fejérvármegye két legdiszesebb multu egyéniségét: Zichy Nándor és Eszterházy M. Móricz grófokat engedí sárral debátálni, vagy talán egyenes parancsára íródott ez a piaskos röpirat.

Sztójánovich urral nem sokat vesztett a hazai zeneirodalom, de a hirlapirodalom sem nyert.

A muzsikuszárás megboszulta magát, csak azután a nótát a főispán ur hátán ne verjék el.

Különbö ma a hitvány közepszerüség aranykorában ki tudja mire jó a perfidia.

Ezután következik egész terjedelmében a nyílt levél.

Néppárti gyűlések.

Ha a vasárnap tartott szécsényi néppárti gyűlésre gondolunk, valóban nem tudjuk, a kormányközégek otobasága vagy vakmerősége fellettsodálkozunk jobban. Mert bővelkednek ezek az urak mindkettőben.

Nem első kísérletük volt ez, hogy erőszakosan elnyomják a néppártot, de az minden alkalommal csak hasznunkra vált s így egész bátran elmondhatjuk, hogy nagyon rossz politikuskok azok az urak, a kik így akarják megakadályozni a néppárt terjedését. Ha tehát csak arról volna szó, hogy ezek az urak nekünk ártani akartak, még mi tartoznánk nekik köszönettel, hogy durva erőszakosságukkal végleg elkeserítették s maguktól elidegenítették a népet.

De nem lehet szó nélkül hagynunk azt a vakmerő jogtiprást, a melyet ezek a Perczel-huszárok Szécsényben a zsidókkal karöltve el-

követtek. Ezért elégtételt követelünk a megsértett alkotmányos szabadság nevében. És ha a kormány elég könnyelmű lenne azt még nem adni, megfogjuk találni az utat alkotmányunk legfőbb öréhez, a királyhoz, a kinek bizonyosan nem referálnak a miniszter urak, hogy miként szitják mesterségesen az ország elégtétlenségét, mint hajszolják bele a népet a forradalmi hangulatba.

A zsidóságnak pedig azt a tanácsot adjuk, hogy maradjon szabadkőműves, keresztényellenes törekvéseivel továbbra is a homályban, ha nem akarja az ország keresztény népeit provokáló magaviseletével önmaga ellen ingerelni, mert úgy lehet, hogy elsősorban ők lesznek áldozatai a nép haragjának.

Még Trsztenán volt az elmúlt vasárnap népgyűlés, a hol azonban a főszolgabíró tapintatos magaviselete következtében a legnagyobb rendben folyt le a gyűlés.

A gyűlésekről az alábbi részletes tudósításokban számolunk be.

A szécsényi gyűlés.

A néppárti gyűlést megelőzőleg Szécsényben is akcióba lépett piszkos fegyvereivel a liberalizmus czege alatt működő szabadkőműves banda, a mely kétségbeesetten látja, hogy elsiette a dolgát, mikor a vallástalanságot ráakarta erőszakolni a nemzetre. Először egy felszólalás-félt köröztek aláírás végett a kerületben, a melyben a „Jön a sáska” tenorjában támadtak a néppárt ellen. A jóízűlési főzönség között azonban csak tizenhat olyan ember akadt, a ki nevét adta a piszkos irat alá.

Mikor látták, hogy ezzel a tervükkel kudarcot vallottak, a főszolgabíró bizalmas baráti körben nyíltan kifejezést adott annak, hogy nem tudja miképpen hajtsa végre a főispán írásbeli rendeletét, mely föladatává tette a néppárti gyűlés megakadályozását.

Tiszteséges eszköz nem állott rendelkezésre a parancs végrehajtására, hozzáfolyamodott tehát az erőszakhoz.

Hetven esendört összpontosítottak Szécsényben vasárnapra. S míg a falvakba kiment a jegyzőkhöz az értesítés, hogy a ki bejön vasárnap a jegyzők vezetése alatt a néppárt ellen s a liberális képviselő mellett tüntetni az kap

— Mit kerestett ott a katedránál? kérde a professzor szigorúan Jánitól.

A kérdezett lesütötte a szemét és hallgatott.

— Mit kerestett fenn a katedrán? ismétlé — már akkor ingerült — Vaskos.

Az egész osztály látta a tanár homlokán a harag szaporodó ránczeit. Félve, aggódva lesték társuk választát, — Jáni egy darabig hallgatott s csak midőn látta, hogy az ingerült tanár arcára szeggett tekintetét nem vonja el róla, csendesen azt mondta:

— Semmit!

— Semmit, semmit nem csinált? — No jól van, maga úgy sem szokott semmit csinálni. pedig jó volna, ha tanulna az algebrát néha. Rendetlenkedését bejegyzem az osztálykönyvbe.

Aztán felsietett a katedrára, kalapját dühösen az asztalra helyezte s gyorsan kinyitotta a katedra fiókját s belenyúlt az osztálykönyvért.

Egy pillanat . . . azt ijedten ugrott fel székeről, arczán a borzadály tükröződött vissza. Himbálta, rázta a karját, közben közben nyögött s az iszonytól még a háta is remegett. A fiókba zárt egér, mikor belenyúlt az osztálykönyvért, ijedtében a kabátja ujába bujt és felszaladt a váláig. Alig bírta kirázni.

Az egész osztálynak elállott a lélegzete a tanár eltorzult arczának láttára. A Jáni még ott állt a padok előtt s most minden tagjában remegést érzett.

Az egér végig futott a padok között, aztán eltűnt egy hasadékbán. Nem földözte senki, nem gondolt rá már maga a tanár sem.

A tanulók rémulve néztek a tanár fakó arczára. Mi fog most történni, milyen vállatás

szerezett verseket írni, mint az algebra tételeivel bibelödni.

Az egész osztály felkaczagott. Igazán furcsa gyerek is ez a Jáni, a helyett, hogy örvendene az előkészített tréfán, hát még éppen ő protestál ellenre.

A folyosóról behangzott a csengetyű éles szava, mindenki sietett elfoglalni a padban helyét. Csak a Jáni nem látszott hallani a csengetyű figyelmeztető szavát.

— Mondom néktek, hogy én nem egyezem bele a tréfába. Vegyetek ki onnan azt az egeret, mert meglássátok, hogy baj lesz belőle.

— Azt akarod talán mondani, hogy elárulod, hogy ki tette be az egeret? — kérdi kihívóan Erdős.

— Spiczli, spiczli — hangzott a padokból mindenfelől.

— Nem árulom el, hogy ki tette — mondta Jáni s arczát pir futotta el, de nem fogom tűrni, hogy én is belekerüljek ebbe a dologba.

— Ha csak ezt akarod barátom, hát én megteszem neked azt a szívességet, hogyha Vaskos kérdezi, hogy ki tette, hát én felállok és megmondom, hogy te nem tetted.

Ez egész osztály kacajjal kísérte az Erdős választát. Jánit elfutotta a méreg. Felment a pódiumra s a katedra asztalának fiókját fel akarta nyitni, hogy kibocsássa az oda zárt egeret.

Éppen a perczen kinyílt az osztály ajtaja és Vaskos tanár lépett az osztályba.

A tanulók tiszteletteljesen állottak fel, Jáni pedig elpirulva, zavartan sietett le a katedráról.

gulyát, turós csuszát, szivart és annyi bort a mennyit megiszik; — addig a csendörök elállták Szécsény község szélén az utakat s egyetlen néppárti embert sem eresztettek be. Csak a jegyzők által igazolt emberek mehettek be a községbe.

S míg a néppártiak a legnagyobb elkésze- redéssel kénytelenek voltak a községen kívül várakozni, addig benn a községben Bölönyi Ödön disz-mameluk képviselő tartott „s á s k a“ beszédet a néppárt ellen körülbelül 150 hallgató előtt. A „fényes“ liberális gyűlés után lakomához ültek a világosság bajnokai, kik rövid idő alatt illuminált állapotukban el is hit- ték, hogy nagy „erkölcsi diadalt“ arattak azon a napon.

Délután 2 óra tájban érkezett meg Ap- ponyi Géza gróf a néppárti gyűlés elnöke kíséretével Salgó-Tarjánból, a honnan jövet a falvak határában mindenütt a legnagyobb lel- kesedéssel fogadták őket.

A mikor Szécsényhez értek, a községből kinrekedt néppártiak, a kik reggel óta a leg- nagyobb forróságban étlen, szomjan szorongtak a mezőn, óriási lelkesedéssel fogadták a menet- et. A csendörök azonban Apponyi grófot és kíséretét nem engedték be a városba. Le kellett térniük egy mellék utra, a hol kocsijárás sem volt, s úgy mehettek csak be a városba követve a néppárti polgárok ezreitől.

A vásártérre érve Apponyi gróf kísére- tével felment a tribünre. A község határáról bevont csendörök pedig felsőbb utasításra a tribün körül 30 méter kerületben kordont von- tak hátra szorítva a néppárti polgárokat. Hasz- talan tiltakozott az elnökség e szokatlan rend- szabály ellen, a kordont a fősolgabíró paran- csára fentartották.

Akkor még senki sem gondolta, hogy ma- caoda szükség van erre a kordonra. Csakhamar megtudták.

Az alkohollal telített liberálisok részére volt az fentartva, a kik mielőtt a gyűlést meg- nyitották volna, megjelentek Foglár szécsényi jegyző kíséretében. Lehetett 60—70-en, jegyzők, városi irnokok, kiskereskedők, pálinkamerők és lerészegített parasztok vegyesen.

Hiába tiltakozott az elnökség, hogy a néppártiakat kizsorigják a részeg csapat ked- véért jogos helyökről, nem használt semmit.

Mikor Apponyi gróf megnyitó beszé- dért akarta elmondani, szemtanuk által bizonyi- leszt most mindjárt? — Az történt, a mit nem is vártak.

Vaskos, kinek még akkor is remegett a lába, a kiállott réműletől, tágra nyílt szemek- kel, mosolyva jött le csendesen a katedrálról és állott meg Jáni előtt.

— Maga derek barátom, a gimnázium poetája, hát maga nem csinált semmit a kated- rán? Hehehe — kaczagott rekedten a mellé- léből — igazán kitűnő ötlet, hanem ebben a gimnáziumban utolsó ötlete.

A consilium abeundi szele megrémítette még a legvakmerőbbeket is.

A padok között csendes suttogás moraja keletkezett.

— A Jáni? — Miért épp a Jáni? — Sze- gény Jáni.

A megtámadott fiu csak most ismerte fel a helyzetet, melybe került.

— Nem én voltam tanár ur — mentege- tőzött ijedten.

Vaskos még mindig mosolygott és ez a mosoly oly borzasztóan eltorzította arcát, hogy alig lehetett ráosmerni. Megsimogatta Jáni arcát.

— Persze, hogy nem maga volt! Nem is mondtam én egy szóval sem, hogy maga volt. Sőt, hogy lássa, mennyire nem tesztek fel ma- gáról ilyen rosszat, hát menjen, szedje össze a könyveit. Haza engedem.

Ertette mindenki az egész osztályban, mit jelent ez: menjen haza; nincs itt több helye az osztályban. Holnap majd összeül tanári kar és a tanácskozás végeztével majd értesítik, hogy a gimnáziumból kicsapták.

A szegény Jánival forgott az egész osztály. Beleszédült egészen ebbe a nem várt

tott tény, hogy a tribünön álló fősolga- bíró intésére az ittas csapat, olyan ordítást vitt végbe, mint a bögő majmok. Természetes, hogy ilyen körülmények között szó sem lehetett a gyűlés megtartásáról. Mert hiába kérte fel Apponyi gróf a fősolgabíró, hogy a tüntetőket eltávolítsa az volt a válasz reá, hogy az igazgató hangulatra való hivatko- zással a fősolgabíró a gyűlést feloszlatta.

Leirhatatlan volt az az elkésere- s, a mely a népen erőt vett az erőszakoskodás láttára. A legnagyobb dühvel fordult a na- gyobb részt zsidókból és községi jegyzőkből álló ittas csapat felé.

A hallgatóság sorában álló Majláth Géza gróf, Veres Imre cs. és kir. kamarás, Fáy és Huszinkó Antal földbirtokosok, a megye első notabilitásai nyíltan adtak kife- jezést megbotránkosásuknak. Ekközben meg- érkezett Ivánka Zsigmond a hontmegyei nemzetipárti ellenzék vezére, tájékozó lovakkal a gyűlés színhelyére. Mikor a veterán poli- tikus a leirhatatlan jelenetet látta, csak annyit tudott felháborodásában mondani:

Még ilyen is lehetséges Magyar- országon?

A nép elkésere- s nem csak a hatóság, de a nagyszámú zsidók ellen is fordult, őket okozva a történetekért.

Mikor Apponyi gróf lejött a tribünről a nép vállaira kapta és úgy éljenezte. Akkor a csendörök szuronyal támadtak a népre, a melyet csak Apponyi gróf szavának sikerült lecsillapítani.

A gróf és kísérete azután Huszinkó földbirtokos házába vonult, a hol csakhamar felkeresték a nógárdi ellenzék vezérei és kije- lentették, hogy a néppártot hathatósan támo- gatni fogják törekvéseiben, a mennyiben prog- ramja a nemzetipárttal ellentétben nem áll.

Hogy erről a gyűlésről is milyen tenden- ciózus híreket közölnek a liberális lapok, azért első sorban is félrevezetett olvasóközönségükön áll, hogy méltatlankodjanak.

A trsztenai gyűlés.

A milyen megbotránkosató módon zavar- ták meg a szécsényi néppárti gyűlést a libe- rálisok, olyan lélekemlésem folyt le a néppárt- nak trsztenai nagygyűlésre. A bobrói kerület egyike a legnagyobboknak s háromezernél több választója van, de a trsztenai népgyűlésre oda- cseréltet a kubini kerület népe is.

A jómódu vidék népének egy része száz és száz kocsin kelt át a hegyeken, míg más része a gyalogutakon igyekezett a legközelebbi utakon Trsztena felé. Az úde-zöld hegyvidéken lélekemelő látvány volt az ünnepi díszbe öltö- zött népek nemzeti zászlók alatti felvonulása.

A nagygyűlés elnöke Zichy Nándor gr. Árva-Váraljálói Trsztenaig Eszterházy her- czeg fogatán tette meg az utat. A falvak lakos- sága a merrre gróf elhaladt kíséretével, mind- denütt a szeretet és a ragaszkodás megható jeleivel fogadta. Diadalpapukat emeltek, lom- bokkal nemzeti zászlókkal ékeseket.

Több mint 40 község volt képviselve dél- után 2 órakor Trsztenán, melynek nagy piacát egészen előzönlötte a nép.

Mikor Zichy Nándor gróf elnök a gyű- lést megnyitotta az egész tribün betöltötte a vidék elsőkelő közönsége. Ott volt Balla György fősolgabíró, a ki azonban olyan ta- pintatosan viselte magát, hogy egy disszonás hang sem zavarta a gyűlés lelkes hangulatát. Csak néhány csendőrt rendelt ki a gyűlésre, ezeknek sem akadt semmi dolga.

Zichy Nándor gróf lelkes megnyitó be- szédeben a következőket mondotta: „Mi a czé- lünk? Mi a néppártnak a célja? A vallásosság, a király és haza iránti szeretet s a békének pártja a mi pártunk. Azt mondták nekem, hát te is nép vagy? Mire az feleltem: igen én is nép vagyok, mi mind keresztény nép, mint ő Felső és a haza hű népei vagyunk, mindnyá- jan egyek vagyunk, az osztályok minden meg- különböztetése nélkül. A népet közdünk, a hitében, lelkiismeretében megsértett népet. Erős a mi hitünk, erős a reményünk, hogy a jóságos Isten bőségesen fogja megjutalmazni kötelességeink hű teljesítését, bőségesen megju- talmazni mindazt a mit Isten egyháza miatt szenvedünk és türeink, mert van egy más élet is, melyben az Isten a jót megjutalmazza s a rosszat bünteti. A ki az erre való hivatkozást tagadja az az Isten törvénye és a közérkölcsi- ség ellen vét.

Hitünket nem veheti el tőlünk senki.“

Beszédét a néppárt élétésével fejezte be. Mikor nagy sokára lecsillapult a beszéde nyomán keletkezett lelkes éljenzés Zelenyák dr. képviselő tolmácsolta a beszédet tót nyelven.

Azután Zmeskál Zoltán a felvidéki néppárt lelkes vezére tartott nagyhatású beszé- del. Utána Zelenyák János dr. képviselő

helyzetbe. Sápadt arcát kérve, könyörögve emelte a mosolygó tanárra:

— Nem én voltam, nem én voltam.

Azon a sápadt meduza-fön egyszerűre fel- engedett a meredt mosoly. A lenyűgött düh utat tört magának s Vaskos dühösen rázta meg a szegény Jáni vállát.

— Nem te voltál?! (Akkor már tegezte.)

Hát ki volt akkor, ha nem te voltál.

Látzott a szegény fiu, hogy a helyzet iszonyu nyomást gyakorol lelkiismeretére. Már ajkán lebegett a bűnösöknek nevei, mikor egy- szerre úgy tetszett neki, hogy ott a padok kö- zött lassanként viharos hanggá tömörül a már egyszer hallott megalázó kifejezés „Spiczli! Spiczli!“

— Nem én voltam! nem tudom ki volt — mondta csendesen.

— Nem te voltál! — s csak úgy harso- gott a hangja. — Hát mit kerestél a katedránál?

A szegény fiu lehorgaszította a fejét, aztán kétségbeesetten nyögte:

— Semmit, semmit.

A düh annyira elfutotta a professzort, hogy felemelte öklét s magakarta ütni a resz- kető fiut.

Hanem ebben a pillanatban hátulról egy erőteljes kéz markolta meg az ingerült pro- fesszor karját.

Erdős Gábor volt. Széles vállával odaál- lott professzora és pajtása közzé, aztán tiszte- letteljesen eleresztette a professzor karját.

Nagyon sápadt volt, de volt abban a vad erőteljes arcban valami a nemes lélek fellob- banásából, abban a nagy magas alaknak meg- hajlásában valami tiszteletreméltó.

— Ne bántsa tovább tanár ur Jánit! Ó

nem tett semmit. Üssön meg emgen helyette! Üssön meg úgy, hogy beleszédüljek, csak az ártatlant ne bántsa, mert én csináltam ezt az éretlen tréfát. Egyedül én!

Igaz, hogy ő volt az egész csiny rende- zője, de segédkezett neki majdnem az egész osztály s most, hogy hallották ezt az őszinte vallomást, ezt nemes önfeláldozást: senki sem akart kisebb lenni Erdős Gábornál. A meglepett Vaskos egyszer csak azt látta, hogy az egész osztály ott van körülötte s mindgyik kiabálja:

— Én tettem! Egyedül én vagyok a hibás!

Volt az ifjak tömeges vallomásában valami megható. De Vaskos másképp fogta fel a dolgot.

— Hát mindannyian ellenem esküdtek? — kérde kételkedve. — Jól van, csak annyit mondog, hogy az ember ott — és Jánira mutatott — nem érdemli meg az önök önfeláldozó védelmét. Gyáva, a kibén nincs elég bátor- ság az elkövetett betyárságáért elvállalni az erkölcsi felelősséget.

Az egész osztály felzúgott, hogy a Jáni csakugyan ártatlan.

— Megmondtam már, hogy jól van! Elhi- szem, hogy önök tették és mert valamennyien — Jánit kivéve — részt vettek ebben az esz- telen tréfában, hát nem fogom felelősségre vonni egyikőjüket sem. Büntetésül azonban ma az egész osztály be lesz zárva, este hat óráig. A Jáni azonban haza mehet. És most felejtsek el a dolgot.

Hanem azért nem történt úgy semmi a hogy a professzor ur mondta.

Jáni nem hagyta el társait és velők együtt töltötte a büntetési időt és Vaskos professzor nem felejtette el a dolgot. Igaz, hogy sohasem hozta elő s könnyen ellehetett volna himni,

mondott józsi humorral és maró gunynyal fűszerezett beszédet.

Végül Zichy Nándor gróf rekesztette be a lelkes beszédével a gyűlést s egyuttal bejelentette, hogy a megyés püspököt és Esterházy Miklós Móricz grófot táviratilag üdvözölte a nagygyűlés nevében. A bejelentést a nagygyűlés lelkes éljenzéssel vette tudomásul. Ezzel a traszténai nagygyűlés lelkes eljenzések között szétoszlott.

Rangjától megfosztott tábornok.

Szenzációt keltő hír terjedt el, mely Huberth Andor nyugalmazott honvéd tábornok, a székesfejérvári honvéd dandár volt parancsnokának rangjától megfosztását s a katonaság kötelékéből történt elbocsájtásáról szól.

A honvédtábornokot a közös hadügyi miniszterium kebelében fennálló becsület-bírószág fosztotta meg rangjától, melynek írásbeli végzését a múlt héten kézbesítették a rangfosztott tábornoknak, ki ezental megazúnt a tábornoki karnak tagja lenni.

A hadügyi becsület-bírószág összeülésének indoka összefügg Szemcz Emil lapszerkesztő, volt tartalékos hadnagy ismeretes ügyével. Ugyanis Szemcz Emil a „Magyar Állam”-ban egy „Consummatum” című cikket írt a polgári házasság szentesítése alkalmával, mely cikkben a királyi ügyesség felség sértést látott s Szemcz ellen sajtópört indított. A sajtóügyi bíróság elítelte Szemczet 3 havi fogaárra. Az ítéletet Szemcznek tudatni kellett, mint tartalékos főhadnagynak csapatteste parancsnokságával, melynek becsület-bírószága is megindította ellene az eljárást.

A becsület-bírószág, Huberth elnökle alatt ült össze június közepén s ama nagy feltűnést keltő határozatot hozta, hogy Szemcz meg tarthatja rangját.

A közös hadsereg tisztjei nem helyeselték ezen ítéletet, a mit legjobban bizonyít az, hogy Huberth tábornokot a honvédelmi miniszter az ítélet meghozatala után nyugdíjazta. Időközben aztán más becsület-bírószágot hívtak össze a Szemcz elleni ügyben, a mely egészen más-kép határozott, mint az első becsület-bírószág, megfosztva Szemczet tisztí rangjától.

Huberth nyugdíjazása a Szemcz-ügyből

hogy el is felejtette. Hanem a szegény Jáni az érezte folytonosan, hogy a professzor emlékezik még mindig az egér históriára.

Nem hitte el sohasem Vaskos, hogy nem a Jáni volt annak a csinynek az elkötője. Az osztály egyhangu vallomásaiban nem látott egyebet, mint barátí szeretetet.

Idéges ember volt és irtózott az egértől, ez magyarázza meg, hogy valahányszor látta ezután Jáni, úgy volt vele, hogy újra érezte azt a borzadályt, melyet az egér okozott.

Ellenszenvvel viseltetett Jáni iránt, az ellenszenv pedig rossz tanácsadó, aláássza az itélőképességet.

Igy aztán a szegény Jáni, akár mennyire igyekezett, hogy mathesis professzora kívánalmainak megfelelőhessen, sohasem volt képes kielégítő feleletet adni.

Pedig szüksége volt a jó bizonyítványra.

Anyja szegény özvegy asszony volt s csakis évek óta élvezett ösztöndíja tette lehetővé, hogy a hetedik osztályig felküzdhesse magát. Más tantárgyakból mindig jeles volt. A mathesis azonban nem tudta kellőleg lekötni, s csakis többi tanjegyének köszönhette eddig is, hogy nem csúfította el bizonyítványát eddig egy elégséges sem. És az volt Vaskos régebbi neheztelésének is az oka, hogy a különben jeles tanulóknak is neki jót kellett adni elégséges helyett, többi tanártársai-kérésére.

Most aztán éppenséggel nem ment sehogy sem a mathesis. — Pedig mióta észrevette tanárja nem szűnő ellenszenvét, megkészszerette szorgalmát.

Egyik rossz felelet a másikat érte és mikor a karácsonyi szünetek előtt a tanári kon-

kifolyólag, a hírlapok szellőztetése folytán a parlament elé került. A parlamenti tárgyalások folyamán Huberth tábornok levelet intézett Tóth Ernő országgyűlési képviselőhöz, melyben Fejérvári báró honvédelmi miniszter eljárását a legleplezetlen módon ismértette.

A levelet Tóth Ernő az országgyűlésen felolvasta s mint sérelmet tárta fel, hogy a honvédelmi miniszter ilyen életerős tábornokot felülvizsgálat nélkül nyugdíjaz, egészségi szempont ürügye alatt.

Fejérvári miniszter rögtön válaszolt rá s a levélírója, azaz Huberth tábornok állítását meghazudtolta.

Huberth midőn ért sült a honvédelmi miniszter sértéseiről, provokáltatta báró Fejérváryt. Az ügyet nyilatkozatok után intézték el, de a honvédelmi miniszter panaszát emelt ellene a miatt, hogy őt a rangban alatta állótiszt provokálta.

A feljelentést a közös hadügyi miniszterium kebelében fennálló becsületügyi bíróság vette elbírálás alá. Az ítélet már előreláthatólag kedvezőtlen volt Huberthre nézve. Rangvesztéssel sújtották, mellyel együtt elvesztette mindama kedvezményeket, melyek őt megillették s csak a tábornoki nyugdíját hagyták meg.

Az igen szigorú ítélet nagy megdöbbenést keltett országszerte, mert még ilyen erős ítéletet egy főtiszt ellen ilyen ok miatt nem hoztak. Ez ítéletet csak a becsületbe vágó tettek elkövetőinél szokták alkalmazni, nem az ellen, a ki megsértett önértetének kel védelmére.

Szemcz Emil a „Magyar Állam” felelős szerkesztője ez ügyre vonatkozólag a következőkép nyilatkozik lapjának legutóbbi számában.

„A Magyar Állam szerkesztőjét a dolgok új fordulata annál fájdalmasabban érinti, mert tudja, hogy az ő ügyében Huberth Andor volt vezérőrnagy urat csak lelkiismeretlen üldözésből vonhatják felelősségre. Ő a vezérőrnagy urat személyesen nem is ismerte, pártfogását nem kereste, senkit a közbenjárásra fel nem kért s a székesfejérvári tisztikar csakis saját lelkiismerete szerint ítél... s így csak a lelkiismeretlenség üldözhetette és büntethette Huberth Andor urat.”

ferenciát megtartották, az igazgató magához hivatta Jáni.

Szigoru, de jó ember volt.

— Sajnálom — mondta Jáni — Vaskos tanár úr azonban azt állítja, hogy ön semmi eredményt sem tudott ebben az évben felmutatni. Megkísértettük jobb véleményre bangolni. Nem enged, s így ön a mathesisből megbukott. Sajnálom, mert ezzel ösztöndíját is el fogja veszteni, sajnálom, nagyon sajnálom!

A szegény fiu alig találgott ki az igazgató szójából — a szégyen és kétségbeesés egész elszédítette.

Mit fog most tenni!

„Az ösztöndíját is el fogja veszteni” — mondta az igazgató. De hát akkor véget ért az ő tanulása, s ezzel a gyermekremények ragyogó fellegvára is megsemmisült, oda az egész jövője, vége van.

Maga sem tudta, hogyan jutott a város végén levő korcsolyapályához.

A hideg levegő sem bírta lehűteni zaibongó agyát, melyben nem volt semmi remény a jövőre nézve, nem volt semmi terv az új élet kezdéséhez. Egy azonban világos volt előtte, hogy kegyetlen professzorán megfogja magát bosszulni. Vajon a házat fogja-e rágyújtani az éjjel vagy egy nagy készel fogja leszúrni, abban még nem állapodott meg. De hogy megfogja magát bosszulni, azt már elhatározta.

Távol a korcsolyázóktól a befagyott folyó partjánál állapodott meg, onnan nézte, irigyelte a vidám korcsolyázókat.

A gát oldalán egy nagy tarka kutya kullogott. Megismerte Vaskos professzor Neróját.

Városi és vidéki hírek.

— A püspök vendége. Dr. Steiner Fulöp megyés püspöknek magas látogatója van jelenleg teési magányában. József Ágost főherczeg a tegnap reggeli vonattal Vár-Palotára utazott, s honnan Teesre ment Steiner püspök birtokára. Három napig lesz a fiatal főherczeg a püspök vendége, a mely idő alatt vadászni is fog.

— József főherczeg ajándéka. József és József Ágost főherczeg Wörishofenben pompás ablakfestményekkel ajándékozták meg az épen most megnyitlt Kneippianum nevű szegények-kórházat. A három emeletes épület lépcsőházának két olyan festett ablakot csináltattak, melynek látására messze Bajorországból egybesereglenek az emberek. Az első ablak Szent Istvánt ábrázolja, a mint a magyar koronát Magyarország védőasszonyának fölajánlja. A nemzeti színű girlandba foglaljt kép föliratja: H. I. Stefan und I. König Ungarn bitt für uns. Alul a bal sarokban van József főherczeg czimere, a másik sarokban a következő magyar ajánlás. A magyar millenniumra József magyar királyi herczeg stb. 1896. A második emelet ablaka Szent László király lovas alakját ábrázolja, a mint a sziklából forrást fakaszt. Az övegkép felirata: Heilige Ladislaus König von Ungarn bitt für uns. Alul látható József Ágost főherczeg czimere, a másik sarokban a következő irás: A magyar ezeréves jubileumára József Ágost magyar kir. herczeg 1896.

— A pápa gyengélkedik. A pápa — mint értesülünk — könnyű rheomatikus bántalom miatt a szobát örízni kénytelen. Dr. Lappení orvos csak elővigyázat folytán ajánlotta a pápának az ágyban maradást, mert vasárnap folyamán az amerikai zárandokok fogadása s a szent-Ferencz búcsun való részvétel nagyon kimerítette. Szombaton délelőtt 9 órakor azonban a pápa már rendes kihallgatást adott.

Dühösen felkapott egy fagyos göröngyöt és megdobta vele a kutyát.

A kemény göröngy oldalba ütötte a csatangoló ebet s az keserves vonyitással rohant vissza gazdjához. Ha nem taláta volna el, haragudott volna magára így azonban meg-sajnálta a kutyát.

A kutya vonyítása után nemsokára egy 8-10 éves lányka korcsolyázott arra, a merre ő állott. Megismerte a Vaskos Mariskát, a professzor kedvenc leányát. Oh hogy gyűlölte ő most ezt a lányt s magában szinte kívánta, hogy bárcsak úgy elcsuszna, hogy kitörné a lábát.

A kis lány pár ölnyire a parttól megállt Jánival szemben.

— Hallja maga Jáni! Hogy merte megütni a Nerót? Majd megmondom a papának, tudom, hogy majd kikap!

Gögösen beszélt az elkényeztetett gyermek hangján, ki tudta, hogy az apja egyik tanítványa áll előtte.

— Ez a hang végig sértette Jáni. Még csak az kellett, hogy ez a gyermek is ingerelje.

— Elmenj innen te penészvirág, — kiáltott a megrémült leánykára, — mert kitépem a füledet.

A kis leány rémülten fordult meg az ingerült hang hallatára. Sietségében azonban elcsuszott.

Esését egy ropogás követte, aztán megnyitlt alatta a jég és egy kétségbeesett sikoltást hallva beesett a feltornyosuló jégtáblák közé.

Jáni egyideig rámeredt azokra a felcsapó

— **A hercegprimás mint tanügybarát.**
 V a s z a r y Károly bíboros érsek hercegprimás sokszor tanujelét adta a tanügy iránti érdeklődésének és áldozatkészségének. Most legújabbán az esztergomi érseki tanítóképző intézetet, melynek eddig csak három évfolyama volt, négy évfolyamra intéztette. Alakítja át az állami tanítóképzők mintájára. Az átalakításhoz képest a tanári kart is újraszervezi. E végből megbizta Komlósy Ferencz dr. prépost-kanonokot, ki az átalakítás tervét is készítette, a pályázat hirdetésére.

— **Püspöki körlevél.** Steiner Fülöp megyés püspök most adta ki XL. számú körlevelét, a melyben tudatja a lelkészek pap-ságát, hogy aug. 24-től 28-ig a helybeli szemnarium templomban Tomcsányi Alajos Jézus társasági atya vezetése alatt lelki sz. gyakorlatokat fog tartatni, a melyre papságát körlevele útján hívja meg. Közli továbbá a junius hóban felszentelt papoknak névsorát, ugyszintén a káptalanban történt előléptetéseket végül az egyházmegyében az utóbbi időben történt s. lelkési áthelyezéseket, a melyekről lapunkban már megemlékeztünk.

— **Lajos Győző főherceg köszönete.**
 Lajos Győző főherceg, védnök-helyettes, a magyar vörös-kereszt-egylet elnökségéhez a következő leiratot intézte: „A magyar szent korona országai vörös-kereszt-egyletének 1895. évi jelentését élnék megleléssel vettem tudomásul és igen köszönöm annak megküldését. Ebből örömmel láttam, hogy ezen egyesület főnállása óta mily hatalmas lendületet és nagymérvű kiterjedést nyert és készséggel kijelentem, hogy annak további áldásos tevékenységét legmelegebb érdeklődéssel és őszinte rokonszennvel fogom kísélni. Az országos közgyűlésen felejtetheti bátyám emlékére rendezett kegyeletes ünnepélyért fogadja az egyesület legbensőbb köszönetem nyilvánítását, különösen pedig az egyesület főgondnoka, Darányi Ignác miniszter ur, akinek hazafias emlékbeszéde a megdicsőült első védnök-helyettesnek fáradhatlan munkálkodását és magasos gondolkodásmódját oly meghatóan esztele. Kleissheim, 1896. évi július hó 29-én. L a j o s főherceg, s. k.”

— **A város rendkívüli közgyűlése.**
 Székesfejérvár törvényhatósága hétfőn augusztus 3-án délelőtt Havranek József polgármester elnöklété alatt rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés megnyitása után a pol-

jégtáblákra, a másik pillanathban azonban a nélkül, hogy tudta volna mit tesz, oda-futott a jégtáblák közt vergődő leányhoz. A jég azonban alatta is betört. Nem törődött vele. A bukdácsoló jégtáblákba kapaszkodva megragadta a már majdnem elmerülő leányt és bár még egy párszor leszakadt körülötte a jég, mikor megkapaszkodott benne, kitette a jégtáblára s aztán maga is kikapaszkodott.

Akkor már sokan odagyűltek a koresolyázók közül. Jáni azonban nem látott senkit, csak egy könnyes szemű ősz embert, a ki megragadta a kezét és — megcsókolta a megmentő kezét.

„Az öreg ember Vaskos professzor volt.

— Azóta sok idő telt el.

Vaskos professzor úgy hálálta meg Jáninak leánya megmentését, hogy magához vette és rábizta a kiadása nevelését. Mikor aztán Jáni letette a tanári vizsgát, őta került a gimnáziumba magyar nyelv- és irodalom-tanárnak, hol az előtt tanult.

Ez alatt az idő alatt a kis Mariskából is Mária lett és Jáni elvette feleségül s mikor apósával évődni akar, ma is azt mondja neki:

— Mégis megbosszultam magam — elraltam a légkevesebb leányt.

— Ön.

gármester bejelent, hogy br. Fiáth Miklós elfoglaltsága miatt a gyűlésen nem elnökölhet, ezért táviratban kérte fel őt a helyettesítésre. A tárgyszerőzet három pontból állott, melyek felett — mint előre is látszott — nem volt semmiféle vita. A tanács előterjesztését olvasta fel először Gebhardt Bódog tb. főjegyző, a város tartozásának konvertálása tárgyában. Az előterjesztést Havranek József polgármester ismertette hűbebben, tudomására hozva a közgyűlésnek, hogy mivel a miniszterium nem hagyta jóvá a közgyűlésnek e tárgyban hozott határozatát, azért egy új tervet kellett készíteni. A miniszter azzal indokolja visszavételét, hogy a számítás nem egész pontos, mert az utánszámítás alatt $\frac{77}{1000}$ % differencia fedezetelt fel. Fittler Béla főügyész felolvasta az új kötelezvény szövegét, mely szerint a 665,000 forint kölcsön után a város fél-évenként 16,387 frt 98 krt fog fizetni a „Székesfejérvári takarékpénztár” közvetítésével a „Magyar takarékpénztárak központi bankja”-val. A közgyűlés a kötelezvény szövegét jóváhagyta s annak aláírásával Say Ferencz és Kovács Alajos bizottsági tagok lettek megbizva. A városi tanácsnak előterjesztése következtet a postaházzal tervezett pótépitésre vonatkozólag. A pótépités jóváhagyatott s annak felépítése árlejtés útján Pénzes Imre építési vállalkozónak lett kiadva. A városi tanács előterjesztését tárgyalta ezután a közgyűlés, Göbél János igazgatónak a tanítás alóli felmentése tárgyában. A közgyűlés felmentette Göbél a tanítás alól, azonban ez a határozat csak az ő személyére vonatkozik, tekintetbe véve az ő hosszú idei hű szolgálatát. — A közgyűlést 3/41 órakor zárta be az elnök.

— **A kalocsai érsek a kiállításán.**
 Császka György kalocsai érsek kedden délelőtt meglátogatta a kiállítást, a hol a fogadására megjelent urak kíséretében a kiállítási körutón át az időleges kiállítás pavillonjához ment s behatóan megemlézte az ott elhelyezett iparossegédek és tanoncok kiállítását. A kiállított tárgyak közül némelyik kiválóan megnyerte Császka érsek tetszését, a ki több apróbb tárgyon kívül egy misekönyvet vásárolt, s miután a látottak felett kiváló meglegedését fejezte ki, 500 frtot a dományozotta a kiállított jutalmazására.

— **Tűz a templomban.** Sukorón f. hó 2-án volt a templom-bucus. Az isteni tisztelt kezdetén Tantum ergo alatt az oltáron a nagy mennyiségben elhelyezett (készített) virágok egyik koszorúja a gyertyától tüzet fogott s az egész diszitmény pár pillanat alatt lángban állott. Erre óriási zűrzavar keletkezett. A miséző pap kezében az oltári szentséggel az oltártól félrevonult, az ajtóban hívők egy része már hífelé menekült, a lángok a gyönyörű oltárképet csapkodták, midőn 5-6 bátor ember az oltárhoz ugrott s pusztá kézzel leszakgatták az égő koszorúkat. Az oltáron a cserepekben volt élő virágok is recsege hullottak alá a földre és az oltár asztalára. Végre is nagy nehezen sikerült a tüzet elfojtani, mielőtt nagyobb bajt okozott volna. Miután az oltárra új terítőket tettek, csak úgy lehetett folytatni az ily szörnyű módon megzavart isteni tiszteltet. — Itt is igazolást nyer az, hogy oltárainkra nem valók a készített koszorúk, hanem igenis élő virágok, melyeket a természetben különösen így nyáron mindenütt kaphatunk.

— **A székesfejérvári színház bajai.**
 Augusztus hó 2-án d. e. 11 órakor a színházi részvénytársaság a Vörösmarty-Kör helyiségben gyűlést tartott. Az elnöki széket gróf Zichy Jenő foglalta el, ki egyenesen e

czéltől jött városunkba. A gyűlésen jelen voltak: gróf Zichy Jenő elnök, Varga Zsigmond alelnök, Krautzler Nándor pénztárnok, Pfin István jegyző, Deim József dr. Fanta Adolf, Fittler Béla, Göbél J. György, Havranek János, Kovács Pál, Kubik János, Kubik Lőrincz, Pálffy Károly, Reichardt Mór, Reé István, Resznógl Antal, Szelke Kristóf, Weisz Jakab részvényesek és Havranek József polgármester, kit az igazgatóság, mint a város hatóságának fejét hívott meg, azért, hogy információkat kérjen tőle a színháznak a város részére való átadását illetőleg. A jegyző felolvasta az igazgatósági javaslatot, mely a tarthatatlan állapotokat leplezetlenül tárja fel s azt javasolja, hogy intézzen a bizottság átiratot a város törvényhatóságához, hogy a színház ügyét, vegye át a színház a vele járó terhekkel együtt. A javaslat kitüntet, hogy csak megfeszített erővel tudtak eleget tenni a kötelezettségeknek, de most már a helyzet tarthatatlan, egyrészt, mert az orsz. magy. iparegyesület 10,000 frtos, és az orsz. magyar kézművészeti társulat 5000 forintos kölcsönét 1896. december 31-ére felmondta, másrészt azért, mert a színház már oly elhanyagolt állapotban van, hogy azon már csak egy alapos renoválásal lehetne segíteni, a mely ismét 10,000 frt kölcsönt igényelne, már pedig erről a mostani állapotok között szó sem lehet. Az esetben, ha a város átvinné a színházat, akkor a részvényesek lemondanának részvényeikről, mely ezideig még sohasem kamatozott s a 12 örökös páholy tulajdonosa is lemondana jogairól. A gyűlés elfogadta elvben az igazgatóság javaslatát s megbizta az igazgatóságot, hogy a színházi épület átalakítására részletes költségvetést készítsen. Havranek József polgármester is az igazgatóság javaslatát helyeselte mert itt már csak a város segíthet az állapotokon s ő mindent elfog követni ez ügy érdekében.

— **A Duna titkai.** Sötét titkoknak hallgatag letéteményese a Duna kék vize. Mikor a hó elolvad s a jég lezajlik, már várjuk azokat a viasz arcú hallgató halottakat, a kiket békés halászok fognak ki a habokból. Ki tudja honnan hozta a víz, ki tudja hol, milyen körülmények között kerítik ki a hullámok közé? Legnagyobb részét ismeretlenül temetik el s a leikpásztoron kívül senki sem incádkozik értük. Egy egész temető lehetne benépesíteni az ilyen ismeretlen halottakkal. Most vasárnap Erzsébeten egy uri ruházatu középkorbeli férfi holttestét fogták ki a halászok. Egy sor irást sem találtak nála. A fején egy mély seb tátongott. A hatóság megindította a nyomozást, s a hallgató halotyat eltemették. Ugyancsak Erzsébeten hétfőn is kifogtak egy halottat, tüdőlt ruhában ültözött barna fért. Ki volt míg élt, honnan hozták a habok? talán idővel sem tudják meg soha. A Duna jól őrzi titkát. Viharos időben hullámai tompa morgása talán azt a sok bus történetet meséli el, melyet mélyében elzárva rejt, de a hullámok mormogását ember nem érti meg.

— **A csár Francziaországban.** A csári pár francziaországi útja, úgy látszik, most már befejezett dolog. A vichy-i hatóságokat már hivatalosan is értesítették arról, hogy a csári pár december közepén oda fog érkezni. Vichybe a napokban orosz tiszték érkeztek, hogy a csár számára megfelelő lakást szemeljenek ki. Han- te u vichy-i útja is összekötöttetésbe látszik a csár pár látogatásával. A csár 48 óráig fog tartózkodni ott.

— **Szent István napja.** Lapunkban már megemlékeztünk, hogy mily fényesnek ígérkezik az idei Szent István napja. Az ünnepélyre vonatkozólag Vaszary Kolos bitoros hercegprímás megbízásból Bogisich Mihály címzetes püspök körlevelét intézett a budapesti plébániához, melyben a bíbornok hercegprímás kifejezett óhajához képest felhívja a plébánosokat, hogy az ünnepélyre hiveikkel zászlók alatt plébániaként vegyenek részt.

— **Bucsujárás.** Szeptember 3-án zárándoklat fog Lorettába indulni. A zárándoklatban résztvevők Fiuméig vasuton utaznak, hol felszállnak az Anconába menő hajóra. Anconából vasutal utaznak Lorettára. Visszatérés ugyanezen uton szeptember 12-én. E zárándoklat vezetője Gaibl Sándor garamkövesdi esperes-plébános lesz.

— **Felrándulás Budapestre.** Augusztus 15-én Budapestre a kiállítás megtekintésére felrándulók már 457-en vannak. Mint értesülünk Richer József részöntő hazafias mozgalmat indított a felrándulók között. Aláírási ívet bocsájtott ki, hogy a budapesti honvédszakra egy szép babér koszorút helyezzenek a székesfehérvári felrándulók.

— **Kudarcz.** Ismét kudarcz érte a budapesti büntető törvényszéket, mely tudvaleg rendkívül nagy ambícióval hajszolja a keresztény sajtó munkásait. Lepényi-nek az államfogházból történt kiszabadulása alkalmával Kaas Ivor báró is ott várta a pályaudvarban, a miért aztán a törvényszék való alá helyezte. A királyi tábla azonban alapos vizsgálat után megszüntette a törvényszék tárdhatározatát s Kaas Ivor báróval szemben a további eljárását beszüntette.

— **Tanítónő választás.** Az iskolaszék bizottsága augusztus hó 6-án d. e. 1/2 11 órakor gyűlést tart, melynek tárgya lesz Krasznapolszky Ida tanítónő távozása folytán üresedésbe jött tanítónő állás betöltése.

— **Orkán.** Nagy orkán dühöngött az elmúlt szombaton az ország több vidékén, nem egy helyen emberéletet is követelve áldozatul. Budapesten a kiállítási épületekben, a dunai hajókon és fürdőkon okozott nagyobb károkat. De a királyi park fáiban is nagy kárt okozott. A közephegy-utca egyik házának kerítését ragadta magával a nagyeréjű szélvihar s az arra menő Beniczky Miklósnét és két gyermekét súlyosan megsebesítette. — A vidéken különösen Nagy-Szombaton dühöngött az orkán. Az orkánt itt közvetlenül felhőszakadás követte. A városban és a határban 10 perc alatt több utca viz alatt állt. A diószegi cizkorgyárnak a nagyszombati határon levő egyik pajtája, mely alá a munkásnép az orkánserű vihar elől menekült, összedőlt és két embert a romok alá temetett. Hat ember életveszélyesen megsebesült, kiket a nagyszombati kórházban ápolnak; de életben maradásukhoz kevés a remény. Az ország több más helyéről is érkeznek jelentések a szélviharról, mely mindenütt több-kevesebb kárt okozott.

— **A kormánybiztos orra.** Nopcsa báró kormánybiztos orrát baj érte. Nem szokatlan, hogy orrol, az sem, hogy baklövéséért a kritikusoktól orrt kap. — Ezuttal azonban komolyabb baj érte a kormánybiztos orrát. Diószay Béla hírlapíróval párba volt, a ki a kormánybiztos orrát sebesítette meg kardjával.

— **Beleesett a kutba.** Herczegfalván augusztus 1-én egy 9 éves gyermek midőn vizet merített a kutból, megcsúszott és beleesett. A gyermek édesapja, a ki a közelben munkálkodott, észrevette, hogy fiát szerencsétlenség érte, rögtön a kutba ereszkedett s gyermekét még élve meg tudta menteni.

— **Vihar a Balatonon.** Nagy vihar volt szombaton a Balatonon, mely ember életbe került. A nagyváradi kereskedelmi iskola igazgatója Propper János Badaonyból Fűredre

ment az „Alma” nevű jachtot s utközben érte a vihar. Tomasisz matróz a nagy hullámvérés daczára a csónakba ment, hogy az ott levő evezőket a jachtra vigye, mert félt, hogy elvesznek. A mint a csónakba ért az elfordult és a szerencsétlen gondolt a hullámok elnyeltek. Mentésére gondolni sem lehetett a nagy viharban.

— **A tárnoki ütközet.** Nagy háboru folyt le vasárnap Tárnonok. A falubeli legények vigan mulattak Muskovits István koreszmájában. A mulatásnak azonban Tárnonok readesen veredek a vége. Így történt vasárnap is. Hogy annál érdekesebb legyen az ütközet, eloltották a lámpákat és sötétben rontottak egymásnak, a minek az lett a következménye, hogy h e t e n megsebesültek. Többeket az orvosnak kellett összevarni.

— **Nagy káptalani gyűlés.** A Ferenczrendiek nagy káptalanja szerdán tartja első gyűlését Pozsonyban. A gyűlésen Skrobanek tartományi főnök fog elnökölni. Pozsony a provinciális székhelye s e gyűlés van hivatra három évre új provinciális választani. Az ország minden részéből a zárdfőnökök ott lesznek, 2 főnök Kurcz Vilmos ferenczvárosi és Bán Sándor belvárosi ferenczrendi zárdfőnök nem vesznek részt a gyűlésen. A székesfehérvári rendházat pedig Faragó Aurél rendfőnök képviseli, ki már tegnap el is utazott Pozsonyba. |

— **Birosági krónika.** Verekedni úgy látszik nagyon magyaros tempó, legalább a bírósági akták erre vallanak, melyek három ilyen veredéstről regélnek. Az elsőköz tartozik Virág és Urközei, kik anyira összeütököztek, hogy Virág kezét heves érintkezébe hozta Urközei feje bujjával s ez őt a miatt fel is jelentette. A második esetnek hőse Borbás Dániel és becesé életpárja. Ez az eset úgy történt, hogy Borbás borközi állapotáért becesé életpárja megereszte azon folyton kelepelő malmot, melylyel csak a babér sárkányok birnak. Borbás elakarta állítani ezt a kelepelő malmot, melynek forgása nem vala inyére, és mivel azt hitte, hogy e malom gépezete hátul van, azt a helyet ütögette oldalbordája fején. A felesége nem volt hajlandó a személyes visszatárlására és így a járásbírósgot vette igénybe kérve férjének megbüntetését. A harmadik eset Kugler József, neje és Árpási Lászlóné között folyt le Szabadbattyánban. Kugler Józsefné valamért összeveszett Árpási Lászlónéval amire megeredt a nyelv-párbaj. Az éleare köszörült kardok már-már csorbulni kezdtek, amikor Kugler József segéd elérkezettnek látta az időt, hogy közbelépjen és lovagiasan helybenhagyta Árpási Lászlónét. Árpásiné feljelentette a jó férjét, ki nejét megvédelmezte. És még tagadja nálnak valaki, hogy magyarok vagyunk.

— **Meggyuladt kocsiház.** Augusztus 3-án, azaz hétfőn delután Perkátnán tűzlárma hívta haza a munkásokat, mert meggyuladt gróf Györy Teréz ugynevezett kocsi házának a teteje. A tűzet csakhamar lokalizálta az összegyűlt lakosság — és nem a tűzoltóság, mert ez még nem létezik a 4500 lélekkel bíró nagy községben. A ház biztosítva nem volt. A tűz keletkezésének okát még eddig nem sikerült megállapítani.

— **A szomorú Tauszig.** Szomorú hír érkezett a curia ítéletével Tauszig Gyula urnak. Tauszig szabad idejében mozes vallásu abai lakos, most azonban fogházi ülnök. Megtörtént ugyanis nemrégiben, hogy Tauszig be ment egy ismeretlen helyre a konyhába s vizet kért a ház asszonjától, a ki megszánta a szomjos Tauszigt s hozott neki vizet. Tauszig azonban az asszony távollétét arra használta, hogy az urnák óráját lánczával együtt saját zsebébe csuszattta, vagy a mint ő mondja kölcsön vette. Állásponjtjával a rendőrség nem értett egyet s őt be köterozta. Ez esemény óta fogházi ülnök s ezen fontos hivatalában szivszorongva várta mostanáig a curia ítéletét, mely a napokban meg is érkezett. A curia helybenhagyta az elsőbírósg ítéletét, mely őt 2 év és 6 óra

nevezi ki fűlnöknek a fogházhoz, de ezen időből 5 hónapot kitöltöttnek vesz a vizsgálati fogságból Tauszig ur most szomorú. Az idő azonban változatlanul derült.

— **Pályázat.** A helybeli javító intézetnél egy kőműves felügyelői állás van üresedésben, melyre most pályázatot hirdetnek. Ezen állással 300 frt évi fizetés, 40 frt ruha illetmény, élelmezés és természetesen lakás vagy 60 frt lakpénz van egybekötve. A feltételek megtekinthetők a javító intézet igazgatóságánál.

— **Diszalbum.** A kispesti Rudolf fogadalmi templom végrehajtó bizottsága elhatározta hogy a templom javára diszalbumot ad ki. A díszes könyvet Cziklay Lajos hírlapíró szerkeszti. Ezen albumban az uralkodóház tagjai és közéletünk kimagasló alakjai egy-egy sorral fognak szerepelni. Az album ára 2 frt.

— **Jakab a gavallér.** Péceán történt nem réginben, hogy Engel Jakab nagy gavallérosan felöltözökde, beállított egy ottani henteshez. Ez a szépnevű Jakab, sertés kereskedőnek adta ki magát s a szállítandó sertésekre elélegül száz forintot fel is vett a hentes feleségétől. Pár nap mulva aztán kiszült, hogy Jakab ur közönséges szélhámós, akinek sohasem voltak szállítandó sertései. Most körözik a gavallér Jakabot, nehogy még több hiszékeny ember essék szélhámosságának áldozatul. — Örizzkedjünk a szépnevű Jakaboktól!

— **Elmennek a vadászok.** A Székesfehérváron állomásozó vadászszázalój augusztus hó 11-én fogja végleg elhagyni városunkat. A katonaság korán reggel fog a megyeház-téren gyülekezni. Ezuttal megemlítjük, hogy a távozó vadászszázalój tiszteletére aug. hó 8-án este a polgári lövöldében bucsu-ünnepélyt rendeznek, mely alatt mind a három katonai zenekar fog játszani. — E hírrel kapcsolatosan felemlítjük, hogy Dieballa György városi biz. tag szombaton este szőlőhegyi nyaralójában a távozó vadászszázalój tisztikarának tiszteletére fényesen sikerült estélyt rendezett, mely alatt a vadászzenekar játszott. Az estebéd alatt számos felkészöntött mondtak.

— **Időelőtti szabadságolás.** A hadügy-minister legújában igen nagyfontosságu határozatot hozott, melynek értelmében az időelőtti tartós szabadságolás kedvezményében mindazokat a gazdafunakt részesíti, a kik földmives-vagy vinczellériskolákban, valacint szaktanfolyamokon tanultak, vagy tanulni akarnak. A kedvezmény kiterjed azokra a földmivesekre is, a kik a földmives- és vinczellériskolákat már végezték és nem haza mennek gazdálkodni; de azok is részesülnek e kedvezményben, akik ezen iskolákat még nem végezték el, hanem besoroztatásuk előtt vagy tényleges szolgálatuk alatt vétetik föl magukat.

— **Megégetett cigányasszony.** Resica közelében Csésora község határán élt egy cigányasszony, a kit Annuska néven ismertek a vidéken, a ki a babonás népek jóvendőt mondott. Ellenségei azonban valahányszor megbetegedett egy állat a faluban, valahányszor zivatar és égháboru dult, csak őt okozták boszorkánysággért. Ellenségeinek száma utóbb nagyon felsaporodott. Ezek összehuszták, hogy a vén asszonyt elpusztítsák. Meglésték a cigányasszonyt, megkötözték és a közeli erdőbe hengerített petroleumos hordóba dobták s jó sok ideig áztatták, azután kihuzták a hordóból egy fához kötötték és alatta felgyújtották az oda rakott málgyát. Az arra porlyázó csendőrök borzadva látták az asszonynak csontmaradványait. A vizsgálatot megindították és a bűnösök közül már is letartóztattak néhányat.

— **Fejermegyei öngyilkos Bécsben.** Egy fiatal ember szerencsétlen halálát hozta a telefon szombaton Bécsből. Bauer Ferdinánd huszár, mint állatgyógyászati hallgató kedvesével Köhr Ceciliával együtt öngyilkos lett és mindkettő meghalt. Bauer Perkátnáról került a katonasághoz, e helyen volt atyja uradalmi kocsiis, a ki azonban már a tavasszal meghalt. Az özvegy asszony 6 árójával együtt

Nándor fiába vetette minden reményességét, de most már ettől is megfosztá az örültségre vemtült gonosz tett, mely által magát s az ár- vák reményeit is az enyészetnek dobta oda áldozatul.

— Olasznak kell-e lenni a pápának?

Ez a kérdés foglalkoztatja mos a francia illetékes körökét, mert a francia diplomácia azon óhajának adott kifejezést, hogy a következő pápa francia legyen. Bertholet híres francia kath. író ezen kérdést egy könyvben tárgyalja, mely pár nap előtt jelent meg. A könyv elején kijelenti, hogy a francia diplomácia a legközelebbi conclaveban minden igyekezetét kifejti, hogy a biborosok egy franciát vagy legalább is francia barát kardinálisat válasszanak meg pápának. Bertholet is természetesen a mellett nyilatkozik, hogy nem kell okvetlen olasznak lenni a pápának.

— A megbízhatlan tudomány. Hogy az astronomia megdönthetlenné látszó törvényei mennyire bizonytalanok, fényesen igazolja a lusinpiccoló Manora csillagvizsgáló-intézet igazgatójának szenzációt keltő felfedezése, mely szerint a Merkur forog. Eddig azt hitték, hogy a Merkur a nap felé mindig ugyanazt az oldalát fordítja. Brenner igazgató sok megfigyelés és különböző időben felvett rajzok egybevetésével által arra a fölfedezésre jutott, hogy a Merkur bár lassabban, mint a föld, de mégis forog. Brenner erre a fölfedezésre a Merkur föltszáján különböző helyzete vezette.

— A pápa komornyikja. Igen kedves történetről írnak most a római lapok Leo pápa egyik komornyikja régen vágyott már valami rendjelre és lovagi címre. Ő szentsége, midőn az idén visszavonult nyaralni, teljesítette hű szolgájának Pio Centrá-nak ezen kívánságát és a Szilveszter rend lovagkeresztjét adományozta neki, de nem mentette fel a 860 lírányi díj lefizetése alól, a mit azonban az új lovag szívesen lefizetett. Midőn a boldog ember megköszönte a kitüntetést, ő szentsége ajándékul adva neki a 860 lírát, melyet az érdemkeresztért le kellett fizetnie. — „A jobb kezemmel visszaadom azt, a mit a ballal elvettem,“ — mondotta mosolyogva ő szentsége.

— Az új Ábrahám. Tudatjuk mindenkivel, a ki eddig még nem tudta, hogy Karv Gyula építési vállalkozó zsidóvallású menyasszonya kedvéért áttért a zsidó vallásra a mely időtől kezdve Karváry Ábrahám névre hallgat.

— Mérges rákok. Rejtélyes mérgezési eset tartja izgalomban Baccarat franciaországi városka lakosait. Mintegy kétszáz ember, a kik az árucsernekben árusított rákokból ettek, betegedtek meg. A megbetegedettek közül sokan meghaltak és számosan pedig ma is életveszélyben forognak. A hatóság megindította a vizsgálatot a mérgezés okának megállapítása végett.

Felhívás Magyarország összes sport- egyesületeinek tagjaihoz.

Kedves Sporttársak!

Ő Felsége a király f. évi szeptember hó 27-én fogja több európai fejedelmi személyiség résztvétele mellett a

VASKAPUT

ünnepélyesen megnyitni.

Több oldalról nyilváníttot kívánságra elhatároztuk, hogy ez alkalommal külön gyorsvonattal és külön hajón — a kies alduvai vidékek érintésével — nagy társas kirándulást rendezünk, a melyen sportegyleti tagok, azok családjai és tekintettel az ünnepély nagy nemzeti fontosságára vendégek is vehetnek részt.

Alkalmat akarunk nyújtani ezzel a sporttársaknak s a szívesen látott vendégeknek kényelmesen és kevés költséggel a világra szóló ünnepélyen résztvenni, mely hivatalosan a magyar névnek az egész világ előtt elismerést és dicsőséget szerezni.

Aradon a nemzeti kegyelet adóját rójuk le, a mennyiben testületileg meg fogjuk köszönni a vértanuk szobrát.

A kirándulás érdekességét még azzal fogjuk emelni, hogy Herkulesfürdőben az e célra készített kerékpár pályán kizárólag magyar sporttagok részvétele mellett nagy ünnepi atletikai- és kerékpár-versenyeket rendezünk, melynek védnökeül akerült a sportnak lelkes hívét, nagyméltósága Berzeviczy Albert urat, val. b. t. t., a képviselőház alelnökét megnyerni. A versenyek Ő Felsége a király és a többi legmagasabb személyiségek jelenlétében fognak megtartatni, a mi annyival is inkább emeli az ünnepély fényét és imponáns voltát, mert a sporttörténelemben ez eddigelő egyedül álló eseményt képez.

A kirándulás rendezését általánosan ismert sporttársunk Beszedits Ivár ur vállalta magára, a kinek e téren szerzett sok évi gyakorlata elég biztosítékot nyújt a kirándulásnak szakszerű technikai kivitelére, mint arra nézve is, hogy minden résztvevő kellemesen emlékezzék vissza e nagyszabású kirándulásra.

Összekötéseinknél fogva sikerült a részes vasúti és hajótársaságoknál oly nagy kedvezményt kieszközölni, minőt semmi más egyesület vagy társaság nem élvezhet, alkalmat nyújtva ily módon sporttársainknak jutányos részvételi árak mellett ez emlékezetes kiránduláson résztvenni. A kerékpáros résztvevőknek ajánljuk gépeiket is magukkal hozni, mert több szép apró kirándulás van tervbevéve. A résztvevő hölgyek kényelméről ugy az utazás, mint az elszállásolás alkalmával gondoskodunk.

Föl tehát kedves sporttársak, ránduljunk testületileg mi is e történelmi nevezettségű helyre és igyekezzünk annak magasztosságát tömeges részvételünkkel emelni.

Sporttársi üdvözléssel, a rendezőség nevében:

Beszédits Iván, Gruby Dező, Jelfy Gyula,
H. M. B. C. tagja. a N. T. E. tagja. H. M. B. C. tiszáka.

Társas utazás a Vaskaphoz.

Utiter.

Utirány Oda: Budapest — B. Csaba — Arad — Temesvár — Oravica — Marillavölgy — Anina — Bazias, innen külön hajón Vaskapu.

Vissza: Vaskapu — Orsova — Mehádia — Herkulesfürdő — Temesvár — Szeged — Budapest. Indulás Budapestről folyó évi szeptember 24-én reggel 7 órakor a keleti pályaudvarról külön gyorsvonattal.

Menet.

Erkezés Aradra 12 órakor délben. Ünnepélyes fölvonulás a vértanuk szobrához, annak megkoszorúzása. Ezután a város nagy éttermében zene mellett díszebéd. Délután 3 órakor indulás, érintve azon közbeeső állomásokat, a hol a vidéki résztvevők csatlakozni fognak.

Erkezés Oravicára este 7 órakor, a hol a társaság meghál, korán reggel Marillavölgybe, bérelt kocsiokon.

Marillavölgyön tartózkodás két napig, mely idő alatt részint kocsin, részint kerékpáron fognak kirándulások rendeztetni a fürdőhely megtekintésével. 25-én este a marillavölgyi fürdőhely nagytermében hangversenyyel egybekötött táncmulatság lesz néhány dalárda közreműködése mellett.

Szeptember 26-án reggel kirándulás Aninabányára, a hol ebédelni fog a társaság; ebéd után utazás Baziasra, ott a külön hajón estebéd után ki-ki elfoglalja nyughelyét. Másnap reggel indulás a Vaskaphoz.

Vaskaphoz érkezés délelőtt 10 órakor. Itt a hajó horgony vet, hogy a társaság a megnyitási ünnepélyt végignézhesse. Délután 2 órakor a hajó Orsovára indul, honnan vonaton indulás Herkulesfürdőbe; itt a társaság az ünnepi versenyek megtekintésére fentartott helyeket elfoglalja. A versenyek közvetlen a fejedelmi vendégek érkezésével délután 4 órakor kezdődnek. A verseny után bankett a fürdőhely nagytermében, mely alkalommal a díjak fognak osztatni. Szeptember 28-án reggel a fürdő és környéke megtekintése.

Indulás Budapestre szeptember 28-án délután 2 órakor külön gyorsvonattal, érintve azon városokat, a honnan résztvevők csatlakoztak.

Erkezés Budapestre este 10 órakor. Itt a

Budapestre jött vidéki résztvevők elhelyezéséről Beszedits Iván főrendező ur gondoskodik.

Részvétési díj: vasuton II. hajón I. osztály 39 forint 50 kr. — Ezen árban bentfoglaltatnak:

1. Ellátás Aradon. 2. Ellátás Marillavölgyön. 3. Ellátás hajón. 4. Ellátás Herkulesfürdőn. — Ugy az érkezéseknél, mind pedig az indulásoknál kocsik fognak a résztvevők rendelkezésére állani.

Jelentkezéseket folyó évi szeptember hó 1-ig egyenként vagy csoportként elfogad 15 forintnyi előleg beküldése mellett Jelfy Gyula ur (Bpest, Szervita-tér 5.), míg az utazásra vonatkozó írásbeli felvilágosítással Beszedits Iván ur (Budapest, Calvin-tér 4., I. em. 7.) szolgál.

A részvételi díj hátralévő része legkésőbb f. évi szeptember hó 15-ig küldendő vagy fizetendő be Jelfy Gyula urhoz; ennek elmulasztása az előleg elvesztését vonja maga után. A részvételi igazolvány a teljes összeg befizetése után megküldetik.

Közgazdaság.

Csődök.

(K. Ö.) A csödesetek száma az utolsó évtizedben Budapestten átlag ötven, a mult évben azonban nyolcvan volt. A folyó év első felében is már 40 esetben mondta a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék a csődöt Budapest területére. Ha ehhez hozzávesszük a vidéken, az lehet mondani naponkint előforduló csödeseteket, önkénytelenül is az a kérdés tölud előtérbe, hogy mi okozza azt a sok bukást a kereskedői körökben. A kereskedelem tehát megszünt az a hasznohajtó üzletág lenni, mely kereskedőknek biztosít tisztességes megélhetést. Annál szembetűnőbb ez a feltűnő jelenség, mivel a tenálló gazdasági rendszer épen a közvetítő kereskedelemnek fogja minden téren érdekeit pártfogásba, a produktív elemek jogosult kívánalmaival szemben.

Sokan a csödesetek feltűnő szaporodását a mult évi börzei derutal akarják összefüggésbe hozni. Van valami a dologban. A kereskedővilág hitelügye teljesen a pénzpiac alakulásától függ, azonkívül egyetlenegy keresetág sem azonosította magát annyira a pénzpiac érdekével, mint épen a közvetítő kereskedelem. Kereskedőink legbuzgóbb támogatói a börze üzemelnek, legszenvedélyesebb játékosai s nemcsak saját vagyontukat teszik kockára, hanem a hitelbe birt árukat is. Nem csoda aztán, ha oly bürzekrach, melyet a tőzsdematadorok ügyes leleményességgel készítettek elő épen kisebb kereskedők közül ránt nem egyet a bukásba, kik meg nem elegendő a közvetítésért járó tisztességes haszonnal, mindenképp a tőzsdére viszik.

A csödesetek szaporodását azonban nemcsak a mult évi tőzsdéi krach, hanem talán első sorban az általános gazdasági válságból magyarázhatjuk ki. Régi igazság, hogy a mi viszonyaink között a kereskedelemnek s iparunk alapját a mezőgazdaság virulása képezi. Mert e nélkül gazdasági haláljáról, a gazdasági viszonyok oly mértékű megerősödéséről hiába ábrándozunk, mely a kereskedelemnek képezhetné erős támaszát. Mezőgazdaságunk pang, az ország lakosai 75 százalékának a mindennapi kenyér sem jut, nemhogy a közvetítő kereskedelemnek adhatna kielegítő keresetet. A merkantill gazdasági politika, mely a közvetítő kereskedelem virulásában látja a nemzetek gazdasági erősségét biztosítva, mint mindenütt, ugy nálunk is a kereskedelemnek s a vele szoros összefüggésben lévő ingó tőkének törekedett törvényhozási uton érdekeit szolgálni s előjogokat biztosítani. Innét az ingó tőke s kereskedelem hatalmasodása a merkantill gazdasági politika pártfogása alatt a produktív elemek rovására. Ez az egyoldalú fejlesztése azonban az inproduktív elemeknek megfosztva magát Európázerte, annál inkább kellett, hogy megfoszulja magát nálunk, kik első sorban a mezőgazdasági termelésre s a mezőgazdaság

virulására vagyunk utalva. A nóta előrelátható vége pedig az, hogy pang a mezőgazdaság, bukk a kereskedelem s csak a nemzetközi tüke tud elhatalmasodni, mely a termelést, a fogyasztást s a közvetítést egyaránt szakmányolja ki.

Ézenkívül a csödesetek szaporodása szoros összefüggésben van a kereskedői világ körében lábra kapott azon erkölcsstelen felfogással, mely a hamis bukástól sem irtózik s azt indokoltan találja, ha az egyébként úgy intézhető el, hogy tisztességes rebachchal járjon. Már bocsánatot kérünk mi nem vagyunk antiszemita abban az értelemben, mint azt ellenünk ránkfogják de megbotránkozással utasítjuk vissza azon erkölcsi felfogást, melyet a választott nép vall, mely a keresztény társadalmat már-már megmételvezte s melynek rövid tartalma az, hogy az üzleti haszon a legerkölcstelenebb eljárást is indokolja. A kereskedelem zsidó atyánkfiai kezében van; ez magában véve nem lenne baj, ha a kereskedelemben is meghonosulna az az elv, mely megelégszik a tisztességes polgári haszonnal s nem teszi a kereskedelmet a család s üzérkedés legalkalmasabb eszközévé. Innét az a tartózkodás melyet a kereskedelmi pályával szemben a keresztények tanúsítanak. Csödtörvényünk pedig alig nyújt biztosítékot a hamis bukás ellen. Nem egy esetben tudomásunk, hogy a hamisan bukott férj, kikerülve a börtönből, neje nevére nyit kereskedést. A társadalom dehogyan fordul el undorral az erkölcsstelen üzérkedéstől Ellenkezőleg dicséreti szemeségét, melylyel hitelezőit kijátszotta. De megbukhatik bátran ily módon másodsor és harmadszor, mert a csödtörvény megengedi neki, sőt biztosítja részére a kiegyezést a hitelezőkkel.

Csödtörvényünk idevonatkozó rendelkezéseinek szigorítása talán hozzájárulna a csödesetek aspasztásához. Mindenekelőtt azonban a keresztény elvek uralmának biztosítását kell elérnünk, ha azt akarjuk, hogy az emberek a tisztességtelen nyereszkekés fölé erkölcsi önbecsüléseket helyezzek.

* **A püstyéni árpavásár** az ottani fiúrdőbérlet igazgatóságának előékenysége folytán a szép parkban lévő nyári szinkörben fog megtartatni. A szinkör erre kifüven alkalmas, mert elég tágas és világos. A minták a bejelentés sorrendjében fognak elhelyeztetni. Iparodjék minden garda árpáját mielőbb behordani és elcsépeletetni hogy a püstyéni árpavásáron részt vehessen. Lakások már most rendelkeztek a fiúrdőbérlet igazgatóságánál.

* **Pázmánd közszéghen** — mint levelezőnk értesít — a száj és körmőfájás megszűnt.

* **Termés állás.** Pázmándon — mint levelezőnk értesít — az ideai termés általában közepesnek mondható. A kukorica és burgonya azonban eső hiánya folytán nagyon gyengén áll. — **Vereben** jóval rosszabbul ütött be az ideai termés, mint a tavalyi, a mint szintén az eső hiánya okozott.

* **A gabonaárak csökkenése.** Valóban elszomorító tünetekkel kezdődik az új gabona-kereskedelmi évad. Az aratás eredményét képező gabona ugyan már az év eleje óta adásvételi forgalomban van a határidőzlet révén, de ez idő alatt sohasem volt oly alacsony az árak nívója, mint épp most. Az összes gabonaművek közül mult év óta a kukorica szenvedte a legnagyobb árhanyatlást, mert már tavaly is igen bő termés volt s az ezidei még dúsabb lesz. Általában az ezidei termés kedvező eredménye tartózkodóvá tette a fogyasztókat és senki sem akar nagyobb mennyiségeket bevásárolni, mert nem kell félnie az árak emelkedésétől. A határidőzlet pedig hasonlóan tétlenkedik s ekként előrelátható, hogy az árak alig fognak emelkedni s a gabonáuzlet, mint már egy év óta, tovább is csak ventatottan folytatódik. Egyedül az árpa-üzlet kecséget nemileg kedvezőbb kilátással, mert a mennyiségileg és minőségileg egyaránt kitünő termés élénkebb kivitelnek lehet alapja a nyugot-európai államok irányában. A gabonaáraknak a

most mult julius hónap folyamán történt hanyatlását a következő szám adatok mutatják:

	Julius 1. augusztus 1.	
	métermázsánként Csökkenés	
	frt	kr.
buza készáru	6.45	6.40
buza őszre	6.35	6.22
rozs	5.25	5.12
zab	5.20	5.01
kukorica őszre	3.79	3.40
repece őszre	10.70	10.45

Tehát mindenütt tetemes csökkenés, mely a kenyérmagvaknál 2-3 százalékot, a kukoricánál azonban több mint 10 százalékot tesz.

* **Gazdasági tudósítás.** Hatvan pusztáról értesít bennünket tudósítónk, hogy ott a szarvasmarhákrol a száj- és körmőfájás atragadt a sertésekre. A csépelés már folyamatban van. A gabona ugy minőségre, mint mennyiségre is rosszabbul fizet, mint a mult évben. A buza 42-46 liter ad; hektóliterje 73-79 kiló.

* **Magyar gazdák szemléje** — című folyóiratnak, mely gróf Károlyi Sándor védnöksége alatt indult meg, nemrég kaptuk júliusi füzetét. A füzet igen érdekesen mutat rá a liberális és merkantilis gazdasági politika káros voltára s a mai gazdasági élet sok ki-növéseire és ferdeségeire. Egyik cikket képezi az osztrák-magyar sarkintéről szóló cikk, mely azt fejtegeti, hogy mily nagy kára van Magyarországnak abból, ha jelenleg a magyar singyárakban rendezzük be s szükségleteinket. Magyar gyáraink 105 frtért adják az aczévasuti sntonnáját, míg a westfaliai vasgyárak 51 frtjával. Baross miniszter alatt létesült a kartell, hogy a magyar vasutak sntszükségleteiket magyar gyárakból szerzzék be. De most már az a kérdés, hogy e differenciát kifizeti meg? Nem más mint a kincstár és az utazók vagy szállítók, mert a kincstártól többet kell kérnie a vasutat építő társulatnak, mint hozzájárulást és szállít si díjteleket is magassabba kell szabniok, hogy e különbözetet fedezhessék. Fejtegeti még, hogy ezen kartell a magyar vasiparnak hátrányul és a külföldi vasiparnak előnyül szolgál. Még sok más érdekes dolog is van. A folyóirat évi 6 forintért megrendelhető a Magyar Gazdaszövetség központi irodájánál (Budapest, Köztelek).

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Pástovai. A küldött bombát legközelebb kilöjök. Igen sikerült s hgy most nem jöhett, annak csak az az oka, hogy kissé ké-ön vetük kezhez.

F. Antal. Hatvani p. Nagyon köszönjük fáradságtalan szorgalmat, melyet lapunk érdekében kifejt. El-

ismerésünket, addig is, míg azt szavakban tolmácsolhatjuk, vegye ez uton.

B. József H.-a. Olyan a jó tudósító, mint az ügyes millimári, a kiről a német csalóagnyá annyi kedveséggel énekl: „Hogy pénz term meg vízből sok milli-millimári!“ Őa is minden alkalommal beagolja, hogy írni való akad mindég. Üdv!

Sr. Perkáta. Oda is szól a fenti üzenet, amelyhez még ut is hozzá tehetjük, hogy ott önkénel nem állmoosdta el az emberek a nyári meleg d:czára sem Talán bizony Kneip-kurát vesznek s az edzi meg az ottaniakat a nagy meleggel szemben. Köszönjük fáradságtalan munkásságát.

B. S. Pázmánd. Ugy látszik a pihenés, illetve a hallgatás nem merítette lethagyiába. Pedig már féltünk, hogy az a munkára hivatott toll végleg szünetelni fog a vakáció alatt. De ilyen a jó mester, az előtt nincs pihenő idő, ha a munkára alkalom nyílik. A mielőbbi viszontlátás reményében üdvözöljük.

H. Ferenoz. Dinnyés. Legnagyobb sajnálatl tudatjuk, hogy minden jóakarattal sem hi tank rendkívül sikerült s tanügyünkre oly fontos előterjesztésének helyet adni. De hát így van az. Az a politika, mindég a politika! Nem lehet ez érdekes dolgot másképen ért-kesíteni?

K. Ö. B-Vassar. Már azt hittük elfeledkezett rólunk, pedig minden lapra várjuk a helyesen kifejtett gazdasági politikát. Üdvözlését küldi az egész szerkesztőség!

U. Ferenoz. Czecze. Ha szabad lenne, a sikerült dolgozaton egy kicsit változtatunk. Igen?

T. A. Szfehérvár. Türelem! Nemes lelkesedésért egyelőre hálánkat küldjük, kezdettnek mindkettőnk részéről ennyi elég. Ha megtalálja idővel a mérsékelt közp-utat a hangban, nem fogja szaporítani a papirkosár tartalmát. Reménynek ennyi is elég, mikor sok ember ezzel sem dicsekedhetik.

4—5 % mellett

rendes és rendkívüli jelzálogkölcsönöket kieszközöl, valamint a legbonyolódottabb conversiókat szintén 4—5 % -kal rendezi gyorsan és diszkrét, minden előleg nélkül

HERCZEG SÁNDOR

BUDAPEST,

Gyár-utca 19. szám.

Pártoljuk a kitünő hatású erdélyi ásványvizeket!

Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület ásványvizei.

A „Livia“ forrás-víz HAZAI SELTERS!
2 liter 29 kr., 1 liter 20 kr., 1/2 liter 15 kr.
Egyetlen élvezeti
vasas-víz. „Széchenyi“
2 lit. 30 kr., 1 lit. 21 kr., 1/2 lit. 16 kr.

Orvosi vélemények szerint a legkitünőbb ásványvizek.

„Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület“

országos ásványvíz raktára: BUDAPEST, Aradi-utca 58 sz.

Telefonnál csak a szám 25—15 kérendő.

Székesfejérvári főraktár: Imrich Viktor gyógyszerésznél, Reinitz Lipót kereskedőnél.

Kapható mindenütt. — A jövedelem jótékony cözlra megy.